This document is an historical remnant. It belongs to the collection Skeptron Web Archive (included in Donald Broady's archive) that mirrors parts of the public Skeptron web site as it appeared on 31 December 2019, containing material from the research group Sociology of Education and Culture (SEC) and the research programme Digital Literature (DL). The contents and file names are unchanged while character and layout encoding of older pages has been updated for technical reasons. Most links are dead. A number of documents of negligible historical interest as well as the collaborators' personal pages are omitted.

The site's internet address was since Summer 1993 www.nada.kth.se/~broady/
and since 2006 www.skeptron.uu.se/broady/sec/.

Kollegiet för utbildningsvetenskap vid Uppsala universitet
http://www.skeptron.uu.se/uvuu/

Donald Broady och Ida Lidegran
2008-09-30

Verksamhetsberättelse vt 2007-ht 2008 samt planerad verksamhet och äskande

Bakgrund

Kollegiet för utbildningsvetenskap har till syfte att främja forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans vid Uppsala universitet. Med utbildningsvetenskap avses forskning inom en rad ämnen ägnad åt bildning, utbildning, undervisning, fostran och lärande.

Kollegiet inrättades av utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden 26 mars 2004 i enlighet med ett förslag från en arbetsgrupp ledd av Donald Broady. (Av förslaget framgår kollegiets ändamål och uppgifter, se *Uppsalamodellen - förslag till åtgärder för att främja forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans. Redovisning från en arbetsgrupp tillsatt av Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden*, PM 28 maj 2003, www.skeptron.uu.se/broady/uv/.) Samtidigt utsåg nämnden Donald Broady till kollegiets ordförande, en uppgift som han sköter inom ramen för sin anställning. Nämnden lät senare utlysa en 50-procentig koordinatorsanställning som från och med oktober 2004 innehas av Ida Lidegran; dessa medel för koordinering delas sedan några år mellan Ida Lidegran (40 procent) och Marie Ols (10 procent). Under perioden vt 2007 till och med vt 2008 har Henrik Edgren (FD i historia) vikarierat på Ida Lidegrans tjänst.

Nämnden har årligen skjutit till 50 tkr för anordnande av möten och seminarier och liknande ändamål. Ett till kollegiet knutet vetenskapligt råd består av representanter för olika discipliner och miljöer inom universitetet där forskning med utbildningsvetenskaplig relevans är stark.

Konferenser

Under den angivna perioden har fyra halvdagskonferenser anordnats. Samtliga har ägt rum i Gustavianum auditorium minus. De olika temana har varit ”Utbildningshistorisk forskning i Uppsala”, ”Utbildning som system”, ”Språkliga praktiker hos barn och ungdomar” och ”Juridiska och ekonomiska förutsättningar för utbildning”. Ungefär 25 personer har i snitt deltagit på konferenserna och det har varit en blandning av doktorander och yngre och seniora forskare från olika discipliner. Anmärkningsvärt många professorer har

deltagit, vilket tyder på ett, vid universitetet, utbrett intresse för det utbildningsvetenskapliga forskningsområdet.

Konferens 28 mars 2007 ”Utbildningshistorisk forskning i Uppsala”
Konferensen var ett samarrangemang med Nationella forskarskolan i utbildningshistoria (http://www.skeptron.uu.se/utbhist/). Programmet var följande:

9.15-9.30 Inledning av professor Donald Broady och forskningskoordinator Henrik Edgren. Presentation av det utbildningsvetenskapliga kollegiet.
9.30-10.00 Professor Torkel Jansson, Historiska institutionen, inleder med att tala om bildning under 1800-talet som mål och medel.
10:00-10.30 Filosofie doktor Johanna McElwee, från Engelska institutionen, talar om synen på utbildning och bildning i amerikanska romaner från 1800-talets första hälft.
10.30-10.50 – Fika
10.50-11.20 Professor Tore Frängsmyr, Filosofie doktor Hanna Östholm och Filosofie doktor Carl Frängsmyr från Institutionen för idé- och lärdomshistoria presenterar forskningsprojektet om Uppsala universitets historia.
11.20-11.50 Doktorand Jesper Ducander, från Institutionen för ABM, talar utifrån sin forskning om Alf Henriksson som folkbildare. Rubrik på föredraget: Bildningsverksamhet inom icke-formella utbildningspraktiker.
11.50-12.20 Doktorand Andreas Åkerlund, från Historiska institutionen, talar om sin forskning om svenska utlandslektorer vid tyska universitet under den nationalsocialistiska diktaturen.
12.20-12.45 Paneldebatt utifrån ämnesrubriken: Utbildningshistoria som mål och/eller medel? Deltagande i panelen är Torkel Jansson, Tore Frängsmyr, Donald Broady, Hanna Östholm och Carl Frängsmyr.
12.45 – Lunch

Konferens 24 maj 2007 ”Forskning om utbildning som system”
Det allmänna temat denna gång var utbildning som system i olika former. Forskare och forskningsgrupper från Institutionen för utbildning, kultur och medier, Företagsekonomiska institutionen, Nationalekonomiska institutionen samt Pedagogiska institutionen presenterade sina forskningsprojekt närmare. Medverkande forskare och forskningsgrupper var:

Nationalekonomiska institutionen: professor Per-Anders Edin
Forskningsgruppen för utbildnings- och kultursociologi: forskare Mikael Börjesson
Företagsekonomiska institutionen: forskare Tina Hedmo
Pedagogiska institutionen och forskningsgruppen STEP: doktorand Kristina Ahlberg

Konferens 6 december 2007 ”Språkliga praktiker hos barn och ungdomar”
Utifrån temat ”Språkliga praktiker hos barn och ungdomar” presenterade följande forskare sina projekt:

Ann Öhrberg, fil dr och lektor vid Litteraturvetenskapliga institutionen, föreläser utifrån ämnet: Från tal till samtal. Samtalets retorik under svenskt 1700-tal.
Otto Fischer, fil dr och lektor vid Litteraturvetenskapliga institutionen, föreläser utifrån ämnet: Retorik och antiretorik i det sena 1700-talets svenska debatt.

Lena Kåreland, professor emeritus i didaktik och litteraturvetenskap, föreläser utifrån temat: Den skönlitterära texten i skola och lärarutbildning – om läsning och litteraturundervisning.
Carina Fast, fil dr och verksam vid bland annat Institutionen för didaktik, föreläser utifrån ämnet: Literacy – teori och praktik.
Jörgen Mattlar, doktorand i didaktik, föreläser utifrån ämnet: Förväntningar på invandraren – en ideologianalys av läroböcker i svenska som andraspråk.
Björn Melander, professor i svenska språket vid Institutionen för Nordiska språk, föreläser om ämnet: Engelska och svenska – problem eller tillgångar för den högre utbildningen.

Konferens 3 april 2008 ”Juridiska och ekonomiska förutsättningar för utbildning”

På temat ”Juridiska och ekonomiska förutsättningar för utbildning” talade följande personer:

Doktorand Johannes Westberg talar, utifrån sin inom kort utkommande avhandling i historia, om införandet av folkskolan i Sverige från 1840-talet.
Lena Marcusson, professor vid Juridiska institutionen, talar om sitt forskningsområde: Legal regulation of higher education and research in Sweden.
Lars Engwall, professor vid Företagsekonomiska institutionen, talar om sitt forskningsområde: Är moderna universitet multinationella företag?
Caroline Waks, universitetslektor vid Företagsekonomiska institutionen, talar om sitt forskningsområde: Stärkt statlig kontroll och professionalisering i samspel. En svensk skola i omvandling.
Peter Fredriksson, universitetslektor, och Björn Öckert, forskare, vid Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering talar om forskningsområdet: Do resources affect scholastic achievment.

KoF 07

Under vårterminen 2007 förbereddes den stora utvärderingen av forskning vid Uppsala universitet, KoF 07 (Kvalitet och Förnyelse 2007). För den utvärderarpanel (Panel 3) som hade utbildningsvetenskap m.m. på sin lott arrangerade kollegiet den 24 april en särdeles välbesökt hearing där panelisterna fick träffa flertalet av kollegiets vetenskapliga råds ledamöter jämte åtskilliga andra företrädare för olika slag av utbildningsvetenskaplig forskning vid universitetet. Glädjande var att KoF-panelen uppskattade Kollegieverksamheten och såg den som en strategisk viktig satsning.

Föreläsningsserien Vetenskapliga traditioner för lärarstudenter

Sedan sin tillkomst har kollegiet ansvarat för en serie föreläsningar, Vetenskapliga traditioner. Föreläsarna företräder olika slags forskningsmiljöer och forskningstraditioner vid universitetet, och föreläsningarna är ett led i ansträngningarna att låta lärarstudenterna få veta att det i Uppsala existerar mångskiftande och livaktig forskning om utbildningsvetenskapliga frågor. Förhoppningen är att väcka så mycket intresse hos somliga lärarstudenter att de får lust att botanisera vidare i litteraturen och på webben, att välja kursalternativ där de kan lära mer, och kanske till och med knyta sig lite grann till någon

forskningsmiljö genom att besöka öppna seminarier eller föreläsningar eller förbereda sig för ett examensarbete med handledare från lämpligt ämne. Se http://www.skeptron.uu.se/broady/uv/tra.htm
Under våren 2007 föreläste Ola Winberg, doktorand i historia, om ”Resor i Europa på 1600-talet som exempel på utbildning”, Johan Wickström, doktorand i religionshistoria, om ”Myter i folkskolans läroböcker”, Carina Fast, från Pedagogiska institutionen, om ”Etnografisk metod som redskap - en undersökning av sju barns läsande och skrivande i hem och skola” och Jenny Folkeryd, från Institutionen för lingvistik, om ”Elevers möte med skolans textvärldar - ett forskningsexempel”.

Forskarutbildning vid Utbildningsvetenskapliga fakulteten

Henrik Edgren har på fakultetens uppdrag gjort en sammanställning av ”Forskarutbildning i anslutning till Utbildningsvetenskaplig fakultet”. Sammanställningen finns att ladda ned på adressen http://www.skeptron.uu.se/uvuu/dokument.htm. Vidare har Henrik Edgren på fakultetens uppdrag utrett i vilken mån handledare till doktorander vid utbildningsvetenskaplig fakultet har handledarutbildning.

Arbete med ansökan om Linnéstöd

Under året 2007 var ett ganska omfattande arbete i anslutning till kollegiet att framställa en ansökan till Vetenskapsrådet om Linnéstöd till inrättandet av ett ”Uppsala Centre for Modern History of Education”. KoFs utvärderare tog under våren 2007 del av dessa planer och uttryckte ett starkt stöd: ”We would especially like to emphasize that this department, together with other disciplines applied for the prestigious Center of Excellence, the so called Linnaeus Grant for which it was highly ranked. The research group will therefore apply a second time. We recommend UU to support them in their efforts to receive this grant.” (*Quality and Renewal 2007*, Uppsala universitet, s. 146f.) Inom kollegiet rådde uppfattningen att ansökan borde ha förhållandevis goda utsikter till framgång; den ansökan med liknande syfte som inlämnats till förra utlysningen två år tidigare hade i VRs rankning hamnat omedelbart under strecket för beviljade ansökningar. Dock beslöts senare under hösten 2007 i överläggningar mellan dekanerna att ansökan inte skulle tas med bland dem som lämnades in till VR från Uppsala universitet.

Ansökan om forskarskola i Vetandets historia

Ytterligare ett ansökansarbete som, denna gång, blev resultatlöst gällde bidrag till inrättandet av en forskarskola för skollärare, ”Vetandets historia”. Ett första förslag inlämnades till utbildningsvetenskapliga fakulteten 26 sept 2007 för vidare befordran till Utbildningsdepartementet, och en fullständig ansökan till VR 10 dec 2007. Denna ansökan var en gemensam angelägenhet för ett antal av

de i kollegiet engagerade forskarna, med startpunkt i kollegiets sammankomst om saken 2007-09-18. Det blev avslag.

Föreläsningsserien Utbildning i en föränderlig tid

Kollegiet har genom Henrik Edgren varit engagerat i planeringen och genomförandet av en föreläsningsserie rubricerad ”Utbildning i en föränderlig tid” som genomfördes huvudsakligen under våren 2007. Arrangör var Regionalt Pedagogiskt Kunskapscentrum (RegPed). Föreläsningarna var riktade till lärare, rektorer, skolpolitiker och förvaltningspersonal i Uppsala kommun och grannkommuner samt intresserade vid Uppsala universitet. Föreläste gjorde Ulf P. Lundgren (prof. i pedagogik vid Uppsala Universitet), Siv Andersson (prof. i molekylär evolution vid Uppsala universitet), Maths Isacson (prof. i ekonomisk historia vid Uppsala universitet), Karin Johannisson (prof. i idé- och lärdomshistoria vid Uppsala universitet), Sven-Eric Liedman (prof. i idé- och lärdomshistoria vid Göteborgs universitet), Dan Larhammar (prof. i molekylär cellbiologi vid Uppsala universitet) och Bernt Gustavsson (prof. i pedagogik vid Örebro universitet).

Fakultetsnämndens forskningsutskott

Sedan hösten 2007 är koordinatorn för Kollegiet för utbildningsvetenskap adjungerad i fakultetsnämndens forskningsutskott.

Uppdatering av forskning med utbildningsvetenskaplig relevans vid Uppsala universitet

Henrik Edgren har på fakultetens uppdrag gjort en uppdatering av antalet professorer, docenter, universitetslektorer, filosofie/medicine/teologie dr eller forskare och doktorander vid universitetets olika institutioner som bedriver forskning med utbildningsvetenskaplig relevans. Det visar sig att 44 professorer och 71 doktorander bedriver sådan forskning. Sammanställningen finns att ladda ned på adressen http://www.skeptron.uu.se/uvuu/dokument.htm

Konferensen Forskning pågår

Kollegiet arrangerar i samarbete med Pedagogiskt Kunskapscentrum (RegPed) konferensen Forskning Pågår. Målgruppen är personal och beslutsfattare inom utbildningssektorn, men även andra intresserade är välkomna. Konferensen äger rum 27 oktober 2008 i universitetshuset. Deltagarna kan välja mellan arton olika seminarier. Här några exempel på ämnen: ”Forskning om mobbning”, ”Stärkt statlig kontroll och professionalisering i samspel: Läraryrket i en omvandlad skola”, ”Att skriva historia för barn”, ”Är det bara att trycka på knapparna? Om hjälplöshetens pedagogik och vad vi kan göra åt den”, ”Många bäckar små: små sjöar och globala ekosystem”, ”Ungdom och vuxenblivande sett genom tre generationer” och ”Vad behöver lärare veta om elevers läs- och skrivinlärning?”.

Deltagarna får sig även till livs två plenarföreläsningar, den ena av Gillis Herlitz (fil dr i etnologi och folklivsforskare) och den andra av Mattias Klum (gästlärare, institutionen för läkemedelskemi, Uppsala universitet). Detaljerat program finns att ladda ned på sidan http://www.uppsalaeducation.uu.se/node43.

Uppföljning av inventering

Under hösten 2008 ansvarar Ida Lidegran för en uppföljning av den inventering av ”Forskning och forskarutbildning av utbildningsvetenskaplig relevans vid Uppsala universitet” som genomfördes 2003 på uppdrag av Utbildningsvetenskapliga fakultetsnämnden (Rapport 2003:2). Tanken är att uppföljningen ska visa på förändringar sedan 2003. Har nya forskningsmiljöer med utbildningsvetenskaplig relevans tillkommit? Har somliga slagit in på nya spår? Har några försvunnit?

Forskarutbildningskurser på webben

Likaså ska en genomgång göras av vilka forskarutbildningskurser med utbildningsvetenskaplig relevans som ges vid universitetet. Kurserna kommer att läggas upp på kollegiets webb http://www.skeptron.uu.se/uvuu/.

Konferenser och seminarier

Kollegiet planerar att arrangera seminarier och konferenser under 2009. Närmast i tiden är ”Forskning pågår” (se ovan) och ett seminarium 15 oktober med prof. Lars Engwall under rubriken ”Business studies and higher education” (information finns på sidan http://www.skeptron.uu.se/uvuu/evenemang.htm).

Didaktik och ämnesdidaktik

Prof. Leif Östman (institutionen för didaktik) har tagit på sig att inom kollegiets verksamhet ansvara för utvecklandet av forskningssamarbetet inom områdena didaktik och ämnesdidaktik. Koordinatorn för kollegiet bistår med administrativt stöd.

Förnyat Vetenskapligt råd

Det vetenskapliga rådets representanter ska bytas ut under hösten 2008 eftersom du funnits med i drygt tre år. De nuvarande ledamöterna valdes för att de företräder de discipliner och miljöer inom universitetet där forskning av utbildningsvetenskaplig relevans är särskilt betydelsefull. De är: prof. Gösta Arvastson, prof. Donald Broady, prof. Per-Anders Edin, doktorand Johannes Fredriksson, prof. Berit Hagekull, prof. Sten Kaijser, prof. Caroline Liberg, prof. Jan Lindegren, prof. Cedric Linder, prof. Ulf P. Lundgren, prof. Urban Rosenqvist, prof. Kerstin Sahlin, prof. Mats Thelander, prof. Michael Thuné och prof. Leif Östman.

Övrigt

Till den löpande verksamheten hör att informera och skapa kontaktytor inom universitetet via främst webben och mejlkorrespondens samt att i utåtriktade sammanhang - vid andra lärosäten, vid Vetenskapsrådets arrangemang och så vidare - sprida kännedom om det som pågår vid Uppsala universitet och presentera ”Uppsalamodellen” för utbildningsvetenskapligt inriktad forskning. Likaså sker uppdatering av webben (http://www.skeptron.uu.se/uvuu/) kontinuerligt.

Äskande

För 2009 äskar vi medel av samma omfattning som för 2008 (jämte uppräkning av lön), dvs. medel motsvarande en anställning om 50 procent för en koordinator samt 50 tkr för arrangerande av seminarier och konferenser.